

3. Осипенко Н. Формування якості текстильних матеріалів / Н.Осипенко // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2008. - №5. – с.52-56.
4. Сафонов Ю.М. До концепції державного регулювання розвитку текстильної промисловості України і напрямів її реалізації: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2010_3/Safonov_310.htm
5. Якимчук Т.В. Оцінка можливостей інтеграції підприємств текстильної промисловості України до світового рівня виробників текстилю: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2009_4_1/pdf/138-140.pdf
6. Мінпромполітики: Підписано Меморандум для підтримки розвитку легкої промисловості // http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/news_

УДК: 330

Бавико О.Є.

ДЕПРЕСІЯ ЯК ФЕНОМЕН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ – ВИЗНАЧЕННЯ, ПРИЧИНИ, ПРОГНОЗИ

Постановка проблеми. Коли економісти та політики починають використовувати психіатричний жаргон для характеристики економічних процесів, усі розуміють, що є привід для занепокоєння. Тривога, невпевненість у майбутньому, гальмування всіх видів активності – симптоми, якими лікарі характеризують депресію. Цей термін досить точно відображає стан ринкової економіки на тій стадії її циклічного розвитку, що настає за спадом (кризою) і характеризується встановленням нової рівноваги, завмиранням індикаторів на нижніх значеннях спаду.

Сьогодні стан сучасної світової економіки характеризується як кризовий або депресивний в цілому. Нові умови розвитку економічних процесів, глобальна взаємозалежність економік, привносять характеристики, які прискорюють наростання кризових явищ і несуть потенційну загрозу стабільності в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основою для дослідження теоретичних аспектів кризової проблематики є праці таких авторів: Ф. Кене, К. Маркс, М. Туган-Барановський, М. Кондрат'єв, Є. Слуцький, В. Мітчел, Дж. Хікс, Дж. Кітчин, К. Джуглар, Р. Лукас, Д. Лонг, Р. Фріш, Дж. Кейнс, Ф. Хайєк, Л. Мізес. Їх роботи присвячено розкриттю причин кризових процесів в економіці в загальному розумінні. Але, необхідно враховувати те, що характер сучасної економіки значно трансформувався в наслідок чого виникла необхідність подальшого розвитку існуючих фундаментальних теорій. У сучасний період вивченню та аналізу кризових процесів у глобальній економіці присвятили свої праці: П. Кругман, Д. Корсетті, Д. Періколі, Д. Сорос, М. Барклі, А. Бернак, П. Презенті, Н. Рубіні.

Аналізом сучасних глобальних економічних та геополітичних процесів займаються ряд науковців Росії та інших країн СНД. Серед них необхідно виділити: В.Іноземцева, М.Делягіна, А. Некіпелова, Л. Кондрашову, І. Шеремет'єва, А. Лавута, В. Тепермана, Л. Новосьолова.

За останні роки з'явився ряд робіт вітчизняних науковців, які присвячено аналізу основних тенденцій розвитку світової економіки. Можна виділити роботи наступних авторів: Ю. Пахомова, О. Білоруса, І. Бураковського, В. Новицького, В. Будкіна, А. Поручника, О. Плотнікова, Д. Лук'яненка.

Формулювання завдання дослідження. Кількість фундаментальних досліджень глобальних кризових процесів в економіці залишається обмеженою. Багато робіт,

присвячені проблемам трансформації світової економічної системи, перебудови сучасного геополітичного простору. Зазначені вище обставини пояснюють актуальність обраної теми.

Метою даного дослідження є аналіз дефініції поняття депресія, визначення її сучасного значення й місця в економічній теорії на основі характеристики основних концепцій, які визначають причини її виникнення та методи забезпечення стабілізації й росту економіки.

Вивчення причин і динаміки кризових процесів та досвіду існуючих концепцій, дозволить сформулювати чітке уявлення про тенденції розвитку сучасної економіки та методи її стабілізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. За словами історика Вільяма Манчестера термін «депресія» почав активно використовувати президент США Г. Гувер, якого прийнято вважати одним з винуватців економічного колапсу 1929-1933 років. За версією Манчестера, Гувер використав термін "депресія" під час обговорення ситуації в економіці, оскільки, на його погляд, це слово виглядало менш тривожно, чим, наприклад, «криза» або «паніка». Втім, Гувер не винайшов це слово, його попередники в Білому Домі також неодноразово застосовували його при схожих обставинах: Дж. Монро при характеристиці ситуації в економіці США 1819 року, К. Кулідж у такий спосіб іменував економічний стан у 1921 році [1, с. 361].

Практика використання даного терміна в сучасній економічній науці є неоднозначною, вітчизняні економісти віддають перевагу поняттю криза, представники західної науки найчастіше заміняють цей термін більш благозвучним – «реcesія» або ще більш розмитими – «спад», «уповільнення», «відхилення» [2, с. 36].

Домінуючою є думка про те, що головною причиною депресивних станів у ринковій економіці є циклічний характер її розвитку. Модель циклу досить проста, і у всіх теоріях ґрунтується на констатації появи різномірних дисбалансів. Так короткострокові економічні цикли (3-4 роки) виникають через дисбаланс вироблених товарів і реального попиту. У цьому випадку попит на інвестиції падає й починається уповільнення темпів зростання виробництва [3, с. 57]. У середньострокових економічних циклах Джуглара (7-11 років) на відміну від циклів Кітчіна спостерігаються коливання не просто в рівні завантаження існуючих виробничих потужностей, але й коливання в обсягах інвестицій в основний капітал. У результаті, додаються ще й часові затримки між прийняттям інвестиційних рішень і зведенням відповідних виробничих потужностей [4, с. 233]. Приблизно такий же період циклічності вводить К. Маркс, обґрунтовуючи його тим, що в системі виникаючих у ході економічного розвитку диспропорцій завжди має місце порушення пропорцій між нагромадженням капіталу та споживанням. Прагнення капіталу до самозростання та збільшення прибутку забезпечуються за рахунок уповільненого росту (а іноді навіть скорочення) доходів і споживання. Виникаюче звідси протиріччя між виробництвом і споживанням накопичується, доходить до вибухової межі і стає, як правило, безпосередньою причиною економічної кризи: «капіталістичне виробництво змушене, з одного боку, так розвивати продуктивні сили, начебто воно не є виробництвом на обмеженій суспільній основі, а з іншого боку, воно може розвивати їх все-таки тільки в межах цієї обмеженості – ця обставина є найглибшою й самою таємною причиною криз, що спостерігаються в буржуазному виробництві, у рамках яких воно рухається і які навіть при грубому, поверхневому погляді характеризують його лише як історично минущу форму» [5, с. 81].

Цикли Кузнеця мають тривалість приблизно 15-25 років і розглядаються в якості технологічних, інфраструктурних циклів. У рамках цих циклів відбувається масове відновлення основних технологій [6, с. 107]. Цикли Кондрат'єва тривалістю 40-60 років включають швидке розширення економіки, що неминуче приводить суспільство до необхідності змін. Але можливості до змін у суспільства відстають від вимог економіки,

тому подальший розвиток супроводжується депресивними явищами, які змушують перебудовувати економічні відносини [7, с. 44].

З 40-х до першої половини 70-х років XX століття домінуючі позиції в урядових і академічних колах найбільш розвинених індустріальних країн Заходу займала концепція Дж. М. Кейса. У рамках якої причиною депресії називалася недостача грошової маси, що пояснювалася припущенням про те, що в міру зростання доходів окремого індивіда в складі його витрат зростає питома вага заощаджень [8, с. 86].

Державне регулювання економіки в період після Другої світової війни, яке засвідчило втілення в практику макроекономічних постулатів Кейнса, дійсно мало стабілізуючий ефект. Однак кризи, хоч і не такі сильні, як Велика депресія тривали. І як показує сучасна історія, втручання держави в ринкові механізми скоріше продукує новий кризовий цикл, чим вирішує завдання стійкого розвитку економіки. З цього приводу, можна погодитися з думкою Мюррея Н. Ротбарда: «Втручання уряду спричиняє банківську експансію та інфляцію, а коли інфляція стає некерованою, починається депресія-корегування» [2].

На тлі неефективного державного регулювання, позиції ліберальної економічної науки сьогодні досить сильні. Адже саме її представники Ф. Хайек і [Л. Мізес](#) передбачили Велику депресію. Однак економічні процеси і сьогодні розвиваються у межах кейнсіанського вчення. Однією з головних причин такого перебігу подій є, насамперед політична доцільність державного управління. Правлячі кола не можуть відмовитися від регулювання економіки, залишити напризволяще підприємців, які опинилися на межі банкрутства, дозволити ринку очиститися від непродуктивних підприємств із їхньою завищеною вартістю, оскільки вони відповідають за рівень соціального забезпечення населення країни. Їм апріорі необхідно протистояти інфляції та безробіттю. Таким чином, ми одержуємо замкнуте коло кризового розвитку, а тягар кризових явищ у світовій економіці, який постійно збільшується може свідчити про наближення, або настання системної кризи. Тобто циклічний характер розвитку переривається і може перетворитися на лінійний.

Звертаючись до історії економічних криз необхідно відзначити, що кожна криза має свої специфічні риси, обумовлені конкретними історичними умовами, у яких вона розвивається. На ході економічних криз позначаються особливості епохи, рівень розвитку виробництва і весь комплекс економічних і політичних факторів, що діють у тій або іншій країні в момент розгортання кризи.

Початок періодичних економічних криз поклала фінансова криза 1825 року у Великобританії, спекуляції на Лондонській фондовій біржі, призвели до торговельного дисбалансу. Золоті ресурси банку Англії були вичерпані, і влітку 1825 року фондовий ринок обрушився. У грудні виникла банківська паніка, що швидко перекинулася на Європу, а масові банкрутства підприємств призвели до економічної депресії. Наступна економічна криза 1836 року, охопила Великобританію й США. Обвалення фондового ринку, банківська паніка, зменшення кредитування призвело до великого збою всієї платіжно-розрахункової системи Америки. В 1847 році відбулася чергова криза, що торкнулася майже всіх країн Європи. За своїм характером вона наближалася до світової кризи.

Перша світова економічна криза мала місце в 1857 році й майже у всіх країнах це була найглибша криза з часу їхнього вступу на капіталістичний шлях розвитку. Причиною стали масові банкрутства залізничних компаній в Сполучених Штатах. Це викликало обвал на фондовому ринку й загальну кризу банківської системи. У США виробництво чавуну скоротилося в період кризи на 20%, споживання бавовни на 27%. У Великобританії найбільше постраждало суднобудування, де обсяг виробництва впав на 26%. У Німеччині на 25% скоротилося споживання чавуну; у Франції на 13% виплавка чавуну й на стільки ж споживання бавовни; у Росії виплавка чавуну впала на 17%, випуск бавовняних тканин на 14%.

Чергова світова криза почалася в 1873 році з Австрії й Німеччини. Вона була викликана обвалом фондових бірж у цих країнах, банківська паніка торкнулася так само економіки США. Ця світова криза була однією з самих затяжних – тільки в 1878 році ситуація в міжнародній фінансовій сфері змогла вирівнятися.

В 1893 році в Австралії й США вибухнула криза, яку пов'язують із дозволом вільного ціноутворення на срібло, який було прийнято Срібним Пактом Шермана. Іноземні інвестори, злякавшись, що в результаті США не буде керуватися золотим стандартом, почали виводити свій капітал, чим прискорили падіння фондового ринку та біржової паніки.

Економічна криза 1882 року охопила в основному США й Францію. У період кризи 1890 року найбільші господарські потрясіння спостерігалися в Німеччині, США й Франції.

Криза 1900-1903 років стала своєрідним рубежем. Зміна характеру криз була пов'язана з переходом економіки країн світового господарства в цілому в режим недосконалого ринку, тобто ринок втратив колишню здатність до саморегуляції. Під час цієї кризи особливо постраждали США й Німеччина. Важким було економічне становище Росії, де криза співпала з неврожаєм.

Виникненням монополій, які планомірно організують виробництво на своїх підприємствах не привело до зникнення економічних криз. Монополії як наймогутніші суб'єкти господарства спрямовували всі свої дії на зростання прибутків і активно впливали на сферу ціноутворення. Це приводило не тільки до виникнення серйозних диспропорцій у межах національного господарства окремих країн, але й підсилювало міжнародні економічні протиріччя.

Перші економічні кризи епохи імперіалізму були не менш руйнівними, чим попередні. Особливо сильно вони торкнулися економіки США й Великобританії. Усе почалося з того, що в 1906 році дисконтна ставка Банку Англії була піднята для поповнення золотого резерву. В 1907 році через відтік іноземного капіталу обвалився фондовий ринок Нью-Йорку, а до листопада цього ж року – криза захопила комерційні банки Америки. Країну знову накрила затяжна депресія. Зменшився обсяг грошової маси, національна платіжна система була підірвана. З США ця криза перемістилася до Європи, де найбільше постраждали Англія, США, Франція та Італія. Початок Першої світової війни в 1914 році викликав чергову світову кризу. Уряди Англії, Франції, США й Німеччини для утримання своїх армій почали тотальний розпродаж цінних паперів іноземних емітентів. Ця світова криза відрізняється від інших тим, що почалася одночасно в декількох країнах, а не поширювався від однієї держави до іншої. Обвалилися відразу всі ринки, і грошові, і товарні. Великі розвинені країни пом'якшували наслідки банківської паніки шляхом інтервенції центральних банків. В 1920-22 роках в Норвегії, Данії, Фінляндії, Італії, Англії й США у зв'язку з післявоєнним підвищенням купівельної спроможності національних валют (дефляцією) і спадом виробництва відбулася чергова економічна криза.

Найбільш відомою своїми важкими наслідками є криза 1929-33 років. Перевиробництво товарів, падіння попиту і як наслідок біржовий крах і банкрутство привели до того, що промислове виробництво під час цієї кризи скоротилося в США на 46%, у Великобританії на 24%, у Німеччині на 41%, у Франції на 32%. Курси акцій промислових компаній упали в США на 87%, у Великобританії на 48%, у Німеччині на 64%, у Франції на 60%. Колосальних розмірів досягло безробіття. За офіційними даними, в 1933 році в 32 країнах налічувалося 30 млн. безробітних, у тому числі в США 14 млн., що становило 25% від працездатного населення. Криза показала, що протиріччя досягли такої гостроти, коли ринкова економіка вже не може більш-менш нормально функціонувати. Ця обставина спонукала до державного втручання в економіку, використання методів державного впливу на стихійні ринкові процеси з метою забезпечення нормального функціонування економіки. Державне довгострокове

програмування економічного розвитку, яке здійснювалося в багатьох країнах після 2-ї світової війни, а також оперативне антициклічне регулювання зробили певний стабілізуючий вплив на розвиток країн з ринковою економікою. Однак, незважаючи на це, ознаки економічних криз досить чітко виявилися в цей період у США, Великобританії, Канаді, ФРН, Італії. У більшості інших країн проблеми економічного розвитку супроводжувалися спадами економічної активності з різким падінням темпів економічного росту при переважному згортанні виробництва й росту безробіття. Найбільш часто економічні кризи повторювалися в США: в 1948-49, 1953-1954, 1957-58, 1960-61, 1969-71, 1973-75, 1979-82, 1990-91 роках. Падіння промислового виробництва склало відповідно: 17%, 9%, 13%, 7%, 8%, 13%, 8,2%, 6,7%.

Перша післявоєнна світова економічна криза почалася наприкінці 1957 року, вона охопила США, Великобританію, Канаду, Бельгію, Нідерланди. Виробництво промислової продукції в цих країнах знизилося на 4%. Кількість безробітних досягло майже 10 млн. осіб.

Відносно стабільний економічний розвиток в 50-60-х рр. XX ст. був перерваний черговою світовою кризою, що почалася в США наприкінці 1973 року й охопила практично увесь індустріальний світ. Ця криза по широті охоплення країн, тривалості, глибині й руйнівній силі наблизилася до кризи 1929-1933 років. За період кризи промислове виробництво скоротилося в США, наприклад, на 13%, у Японії на 20%, у ФРН на 22%, у Великобританії на 10%, у Франції на 13%, в Італії на 14%. Курси акцій упали в США на 33%, у Японії на 17%, у ФРН на 10%, у Великобританії на 56%, у Франції на 33%, в Італії на 28%. До середини 1975 року число повністю безробітних у розвинених країнах досягло 15 млн. Крім того, більше 10 млн. були переведені на неповний робочий тиждень або тимчасово звільнені з підприємств.

Особлива глибина й тривалість світової економічної кризи 1973-75 років пояснюються тим, що вона перепліталася з найсильнішими інфляційними процесами, з валютною й енергетичною кризами, загостренням продовольчих і екологічних проблем.

19 жовтня 1987 року американський фондовий індекс Dow Jones Industrial обвалився на 22,6%. Слідом за американським ринком обвалилися ринки Австралії, Канади, Гонконгу. Причина кризи: відтік інвесторів з ринків після сильного зниження капіталізації декількох великих компаній.

В 1994-1995 роках відбулася Мексиканська криза, яка була спровокована відтоком іноземних інвестицій з економіки країни.

Азійська криза 1997 року супроводжувався самим масштабним падінням азійського фондового ринку із часів Другої світової війни. Вона також пояснюється відтоком іноземних інвесторів з країн Південно-Східної Азії. Через девальвацію національних валют регіону й високий рівень дефіциту платіжного балансу країн ПСА. За підрахунками економістів, азійська криза знизилася світовий ВВП на 2 трлн. дол.

В 1998 році відбулася Російська криза, одна з найважчих економічних криз в історії Росії та країн СНД. Причиною був дефолт: величезний державний борг Росії, низькі світові ціни на сировину й піраміда державних короткострокових облігацій, по яких уряд не зміг розплатитися в строк. Курс рубля стосовно долара в серпні 1998 року січні 1999 року впав в 3 рази.

В 2006 році в США почалася іпотечна криза, що переросла потім у світову фінансову. Ця криза була багато в чому спровокована глобальними змінами у світовій системі поділу праці й ефективності капіталу, характером монетарної політики, що проводиться Федеральною резервною системою США (ФРС) у відповідь на ці виклики, і значними погіршеннями у використанні фінансовими посередниками нових типів фінансових інструментів.

Макроекономічні умови для накопичення банками надмірних ризиків були створені ФРС, що заохочувала ці ризики політикою низьких (нижче, ніж інфляція) процентних ставок. Цю політику ФРС використовував як інструмент підтримки

економічного росту в умовах світового поділу праці на користь країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. В 2000-і роки в країни Південно-Східної Азії практично перемістилася більша частка трудомістких традиційних виробництв товарів і послуг зі США, які стали найбільшим споживачем цієї продукції. Для підтримки темпів росту економіки США була обрана модель стимулювання внутрішнього споживання. Із цією метою ФРС знизила базову ставку до 1,25%, що сприяло росту внутрішнього кредиту, який забезпечував ріст споживання й іпотечних позик на будівництво нових будинків. Високої інфляції на споживчому ринку при цьому не виникло, тому що виробничі компанії Китаю постачали на ринок США дешеві товари, а китайський Центробанк охоче купував державні цінні папери США (treasures) у свої резерви. Априорі було очевидно, що така політика може використовуватися лише обмежений час, а її можливі наслідки передбачувані: це переоцінені активи (assets bubble), ріст цін на сировину й інфляція в країнах, чії валюти прив'язані до долара. Ця політика мала ще один наслідок, що не було настільки очевидним, як «bubbles» та інфляція. Мова йде про дестабілізацію найбільших світових фінансових інститутів. Система регулювання фінансового ринку США виявилася заручницею політики «доцільності» і не змогла запобігти кризі, насамперед, через небажання втручатися в нерегульовані області ринку фінансових деривативів, а також через принципову відмову США встановити контроль за діяльністю хедж-фондів, що неодноразово пропонувалося ЄС. Крім того, фінансова влада не взяла до уваги небезпечні надбалансові зобов'язання банків.

Неповернення іпотечних кредитів було лише приводом для початку низки банкрутств таких іпотечних компаній як New Century Financial Corporation, American Home Mortgage Investment Corp. Поступово криза охопила й банківську сферу в цілому. Почалися банкрутства великих банків. Котирування на фондових ринках різко знизилися протягом 2008 року й на початку 2009 року. Для компаній істотно скоротилися можливості одержання капіталів при розміщенні цінних паперів. В 2008 році криза набула світовий характер і поступово почала проявлятися у зниженні обсягів виробництва та попиту, цін, зростанні вартості ресурсів та безробіття.

Глобальна економіка забезпечила трансляцію цих тенденцій на основні фондові площадки миру, що зробило світову кризу невідворотною. За свідченням голови Всесвітнього економічного форуму в Давосі професора Клауса Шваба світові втрати від фінансової кризи склали 5 трлн. доларів.

Загальні причини кризи можна сформулювати в такий спосіб: по-перше, багаторічна грошова експансія ФРС з метою підтримки темпів росту внутрішнього споживання, доходів і економічного росту в умовах жорсткої конкуренції; по-друге, відсутність транспарентності й використання банками хедж-фондів, які не контролюються наглядовими органами, для виведення за баланс ризикованих операцій з іпотечними облігаціями й векселями. Крім того, слабкість методик оцінки ризиків інвестицій у нові інструменти ринку з боку рейтингових агентств; по-третє, відсутність випереджального регулювання та нездатність регуляторів установити правила, що забезпечують своєчасне виявлення й розпізнавання ризиків інвесторами.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Визначаючи сучасне визначення поняття депресія необхідно визнати, що сучасні науковці частіше за все використовують його як синонім економічної кризи, яка негативно впливає на господарські системи декількох країн, або всієї світогосподарської системи в цілому. Депресію необхідно розглядати, як закономірний етап у циклічному розвитку ринкової економіки. Вона характеризується зниженням попиту та темпів виробництва, ростом інфляції та безробіття, падінням біржових індексів, банківською панікою, тобто тенденціями які свідчать про наявність дисбалансу та намаганням економічної системи повернутись до ринкової рівноваги.

Огляд історії економічних криз показує, що вони повторювалися з періодичністю, в 6 - 12 років, а з 70-х років проміжки, що відокремлюють одну кризу від іншої, скоротилися до 4 - 7 років.

Узагальнюючи основні причини появи кризових ситуацій можна стверджувати, що в їхній основі лежить віртуалізація вартості активів, яка відбувається в ході біржових операцій. Біржова вартість вже давно не відбиває реальну, вона залежить від спекулятивної кон'юнктури, частиною якої стає, на жаль і політика регуляторів у сфері процентних ставок. Власники накопичених понад реальну вартість ризиків у вигляді різних біржових інструментів легко піддаються паніці, яку може викликати будь-яка зміна ринкової ситуації.

Прогноз не втішний, адже залишаючись на позиціях необхідності твердого державного регулювання економіки, стимулювання попиту та захисту своїх ринків сучасні уряди продукують новий цикл кризи. За стабілізацією економіки наступить черговий етап кредитної експансії, що призведе до ефекту міхура та нової депресії.

Віртуалізація економіки на наш погляд є однією з ознак нової епохи постмодерну. За аналогією з ігровою віртуальною реальністю ми будемо спостерігати намагання суб'єктів економічних відносин вирішити проблеми за допомогою пошуку нових інструментів, але в межах вже обраної концепції. Підвищиться значення політичних рішень та ступінь втручання держави в економіку, хибність такого сценарію наочно засвідчують проблеми сучасної світогосподарської системи. Головними методами подолання кризових явищ мають стати політика обмеження державних видатків, споживання товарів та послуг населенням, жорсткої регламентації біржових операцій на засадах ринкової вартості активів та повернення до класичних ринкових регуляторів. Така методика боротьби зі світовою кризою є загальновідомою, але суспільство споживання, яке було збудоване у другій половині XX ст. виявляється до такого сценарію неготовим.

Анотація

В статті досліджується сучасна дефініція поняття депресія її зміст та причини виникнення. Обґрунтовується положення про те, що тактика стимулювання попиту, яка здійснюється завдяки політиці низьких процентних ставок з боку державних регуляторів, продукує нову хвилю депресії.

Ключові слова: депресія, криза, економічний цикл, кредитна політика, державне регулювання, ринкова рівновага, ліберальна економіка, інвестиції, спекуляції, біржа, безробіття.

Аннотация

В статье исследуется современная дефиниция понятия депрессия ее содержание и причины возникновения. Обосновывается положение о том, что тактика стимулирования спроса, которая осуществляется благодаря политике низких процентных ставок со стороны государственных регуляторов, продуцирует новую волну депрессии.

Ключевые слова: депрессия, кризис, экономический цикл, кредитная политика, государственное регулирование, рыночное равновесие, либеральная экономика, инвестиции, спекуляции, биржа, безработица.

Annotation

This article examines the modern definition of the concept of depression and its contents causes. Is grounded the position that the tactics of demand stimulating, which is implemented through a policy of low interest rates from state regulators, produces a new wave of depression.

Key words: depression, crisis, economic cycle, monetary policy, government regulation, market equilibrium, the liberal economy, investment, speculation, stock market, unemployment.

Список використаної літератури:

1. Manchester. W. The Glory and the Dream: A Narrative History of America, 1932-1972. – New York Times Book Review, 1975.
2. Murray N. Rothbard. Economic Depressions: Their Cause and Cure // Austrian Theory of Trade Cycle. Compiled by Richard M. Ebeling. Ludwig von Mises Institute, 1996.
3. [Korotayev](#) Andrey V., Tsirel, Sergey V. A Spectral Analysis of World GDP Dynamics: Kondratieff Waves, Kuznets Swings, Juglar and Kitchin Cycles in Global Economic Development, and the 2008–2009 Economic Crisis. Structure and Dynamics. 2010. Vol.4.
4. Гринин Л.Е., Малков С.Ю., Коротаев А.В. Математическая модель среднесрочного экономического цикла и современный глобальный кризис // История и Математика: Эволюционная историческая макродинамика. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», – 2010.
5. Маркс К. и Энгельс Ф. Сочинения, 2 изд., Москва: Государственное издательство политической литературы, т. 26, ч. 3, – 1961.
6. Forrester J. W. New Perspectives on Economic Growth. Alternatives to Growth – A Search for Sustainable Futures / Ed. by D. L. Meadows. Cambridge, MA: Ballinger, 1977.
7. Гринин Л. Е. Вербальная модель соотношения длинных кондратьевских волн и среднесрочных жюглярских циклов // История и математика: Анализ и моделирование глобальной динамики. – М.: Книжный Дом «ЛИБРОКОМ», – 2010.
8. Джон Мейнард Кейнс. Общая теория занятости, процента и денег. Серия: Классики экономической науки - XX век Издательство: Гелиос АРВ, – 2002. – 352 с.

УДК: 631.158:658.310.853

Пономарьова М.С.

ПОБУДОВА НОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ МАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ В ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. В сучасних ринкових умовах для різних організаційно-правових форм неможливо розробити стандартний підхід до мотивації працівників. Саме тому теоретики та практики менеджменту акцентують увагу не на проектуванні типової моделі мотивації, яка буде придатною до впровадження на будь-якому підприємстві, а на розробці та впровадженні певних критеріїв, принципів, правил організації мотиваційного процесу, яким зможуть управляти менеджери в напрямку, найбільш сприятливому для організації, та за умови гармонізації відносин власник-працівник у напрямку задоволення інтересів останнього. Основу такої моделі становить бізнес-план сільськогосподарського підприємства на визначений період, який є стратегією управління персоналом та значним інструментом взаємозв'язку інтересів працівника і власника в забезпеченні та підвищенні конкурентних переваг підприємства, раціональній організації системи стимулювання трудового ресурсу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Соціально-економічні процеси та явища формуються під впливом багатьох факторів. На думку багатьох видатних вчених як Горкавий В.К., Ярова В.В. [1], Чернова Т.В. [2], багатофакторні регресійні моделі дають змогу оцінювати вплив на досліджувану результативну ознаку кожного окремого із включених у рівняння факторів при фіксованому значенні (на середньому рівні) інших факторів. При цьому важливою умовою множинної кореляції є відсутність функціонального зв'язку між факторами.